

Blijf vertrouwen en heb goede hoop

Overweging 8 december 2013 – Diana Vernooij

2^e zondag van de advent
Vredesvlucht

*“...Besef wat je cynische gedachten zijn,
je boze gedachten, je hebzuchtige.
Sluit je denken aan op een zuivere intentie,
intentie gericht op liefde.
Zuivere intentie is belangrijker dan iets bereiken in het leven ...”*

Eerste lezing: Woorden van de Boeddha
Tweede lezing: 1 Kor. 13:4-13
Derde lezing:

Welkom en inleiding

Lieve mensen, hartelijk welkom. Fijn dat jullie er zijn nu we de 2e adventszondag gaan vieren. Hoge Verwachting heet de serie van de adventsvieringen. Wij zijn in Hoge Verwachting van Kerstmis, het vieren van de geboorte van Jezus. Er is verwachting, een uitgesproken belofte want er is potentieel en perspectief. Deze adventszondagen tasten we alles wat tevoorschijn komt uit verwachtingen af. Vorige week beet Jan het spitst af met het verlangen en de verwachting van nieuw leven en vandaag kijken we naar vertrouwen en hoop, dat wat je nodig hebt om je verwachtingen te koesteren.

Vandaag ook hebben we weer een Vredesvlucht, dat wil zeggen dat we – net als tientallen kerken in Nederland – aandacht schenken aan een persoon die de vrede dichterbij brengt. We vertellen waar die persoon voor staat, waar zij voor knokt, en sturen een klein houten duifje als speldje op, als hart onder de riem. Straks zal ik vertellen over de moedige vrouw die ik daar deze keer voor heb uitgekozen.

Laten we een moment stil zijn en de tweede adventskaars ontsteken.

Eerste lezing, woorden van de Boeddha

De gedachte manifesteert zich in het woord,
het woord manifesteert zich in de daad,
de daad ontwikkelt zich tot een gewoonte,
en de gewoonte verhardt zich tot een karakter.

Sla dus acht op de gedachte en waar ze u brengt,
en laat haar voortkomen uit liefde
ontstaan uit mededogen met alle wezens.

Zoals de schaduw het lichaam volgt,
zo worden wij wat we denken.

Alles wat een begin heeft,
heeft ook een einde.
Sluit daar vrede mee en alles komt goed.

Timmerlieden vormen het hout;
pijlenmakers maken pijlen;
de wijze vormt zichzelf.

Overweging

Rui postte op Facebook deze week een link naar een artikel. Daarin staat: de belangrijkste vraag die je jezelf kunt stellen is niet wat je van het leven wil. Iedereen wil gelukkig worden en rijk – dat zegt niks. Nee, de belangrijkste vraag is: welke pijn wil je lijden? Waarvoor ben je bereid om pijn te lijden? Iedere sporter weet hoeveel discipline en pijn en opofferingen het kost om ergens erg goed in te worden. Iedereen met een grote liefde weet hoeveel je moet verstouwen om die grote liefde waar te maken. En ieder die een eigen bedrijf is begonnen weet dat het dromen van een bedrijf voorbij is, het ervan wakker liggen is begonnen.

Zo, die kwam binnen Rui, welke pijn willen we lijden om een verwachting, een droom waar te maken? We verwachten iets van ons leven, we willen iets. Ik koop deze maand toch weer een staatslot omdat ik verwacht, tegen beter weten in, dat geld me geluk brengt. We willen vertrouwen dat het goed komt met ons leven, dat het fijn zal verlopen, dat ons niets naars zal overkomen, dat als wij maar positief denken ons goede dingen zullen overkomen. Dat soort vertrouwen is naïef, het is oogklepvertrouwen.

Kortstondig geluk

Het is een mechanisme: je denkt dat als je die partner krijgt, die baan, dat huis, die auto – dat je dan gelukkig zult zijn. Dat is ook zo, kortstondig. Dringt het ooit echt tot ons door hoe kortstondig dat geluk maar is? Dat je al snel uitziet naar iets beters, iets groters. Dat je je huis altijd vergelijkt met die van mensen die net iets mooiers hebben. Dat je jaloers bent op dat leuke stel verderop en je je partner wilt veranderen, opdat hij of zij meer begrijpt, leuker wordt, interessanter? Eigenlijk kennen we dat mechanisme best, maar willen we het niet echt weten – omdat we dan een bepaald soort hoop moeten opgeven, de hoop dat ooit iets of iemand ons volledig gelukkig maakt, voor nu tot in de eeuwigheid. Het leven accepteren als iets dat uiteindelijk nooit blijvend bevredigt, dat is een hele lastige. Zitten we thuis op de bank met alles dat we hebben weten te veroveren en vervelen we ons voor ons breedbeeld smart HD tv? Vervulling krijg je pas in het leven als je accepteert dat je voor je echte wensen in het leven andere wensen moet opgeven en dat is pijnlijk.

Vertrouwen in het leven is dus niet wegdoezelen in gelukzalige dromen. Daar raak je alleen maar gefrustreerd van. Je wilt iets krijgen zonder de consequenties te accepteren. Nou, zo werkt het dus niet in het leven.

Als je iets verwacht van het leven, dat wat de moeite waard is om voor te leven, of om voor te sterven – om Nelson Mandela te citeren – dan gaat het niet over naïviteit en gelukzalige momenten. Grootse dingen vragen je om er veel voor over te hebben, om bereid te zijn om pijn te lijden, om ongemak te trotseren, om je ego opzij te zetten. Om er helemaal voor te gaan.

Soms wordt het spiritueel genoemd, dat als je maar positief denkt je alleen maar goede dingen zullen overkomen – maar dat soort spiritualiteit is een dwaalspoor. Uiteindelijk verbergen we ons ermee voor de moeilijke momenten die het leven voor iedereen in petto heeft: verlies, verval, pijn. We zouden dat

maar wat graag willen bezweren met een beetje new-age geloof of een staatslot of een God die ons belooft met een wonder.

Deuren in het slot

Spirituele hoop en vertrouwen gaan over iets anders, dan geld en gezondheid en geluk. Het gaat niet om een God die ons harde werken belooft. Ik heb voor vandaag een paar teksten uitgekozen om te onderzoeken waar hoop en vertrouwen dan om gaan in ons geloof. En ik zie meteen dat soms de woorden van onze religie tussen ons en ons geloof in staan. Zo is de tekst van Petrus die we aan het begin van deze viering lezen niet een die mij direct inspireert. “Laat uw geest voortdurend paraat zijn, wees waakzaam en vestig al uw hoop op de genade die u ontvangen zult wanneer Jezus Christus zich openbaart.”

Als ik dat lees dan springt niet meteen mijn hart op, dan vallen er eerder wat deuren in het slot. Ik moet ik er doorheen lezen. Wat staat er nu eigenlijk in gewone mensentaal? De hoop staat centraal, de hoop op de genade. En de genade komt als mijn geest paraat is en de geest van Jezus zich openbaart. Mmmm. Laten we dit eens uitpluizen.

Hoop en vertrouwen

Wat is het verschil tussen hoop en vertrouwen? Vertrouwen kun je op iets waarvan je weet dat het bestaat, maar nu even niet aanwezig is – zoals de overtuiging dat het leven uiteindelijk goed is, ondanks alle ellende. Hopen doe je op iets dat er nog niet is, zoals het Koninkrijk Gods, een diep inzicht, iets waarvan we nog amper benul hebben.

Petrus spreekt ons dus aan op een moment dat vertrouwen nog niet mogelijk is, we weten nog amper waar het over gaat. “Genade”, kennen we dat? Genade herken ik als een inzicht dat mij toevalt, helderheid, weten wat belangrijk is en goed. Dat is genade. Niet de conclusie van een redenering maar een besef van de waarheid, contact met liefde. Soms valt ons dat ineens toe. En omdat we het niet in de hand hebben zijn we vergeten wat genade is. Genade is als ik me, tijdens het piekeren ’s nachts, ineens geborgen voel en besef dat het wel goed zal komen. Genade is het als je dat hele kleine kunt zien dat liefde heeft – te midden van pijn en verdriet. We kunnen op genade vertrouwen zegt Petrus, als we maar paraat zijn. Jezus Christus staat daar voor garant, die heeft vol geleefd vanuit de genade.

Liefde is waarheid

De brief van Paulus aan de Corinthiërs spreekt over hoop, geloof en liefde. Vooral de liefde komt aan bod, die is de grootste van de drie, zegt Paulus. De liefde is geduldig en vol goedheid. Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze. Jan zei vorige week: liefde is de uiteindelijke waarheid. Jezus heeft het ons geopenbaard, het onverwoestbaar geloof in de liefde als basis van het leven. Liefde voor het kwetsbare leven, voor de gebrokenheid van het bestaan, liefde voor alles wat mensen aan kwaliteiten in zich hebben en wat er niet uitkomt. Die liefde is het waard om op te vertrouwen.

Maar de gewone mensenliefde kan wel wat hulp gebruiken. De liefde heeft hoop en geloof nodig om het gewone leven en alle ellende te verdragen. De liefde, zegt Paulus, verdraagt alles juist omdat ze hoopt en vertrouwt op het Koninkrijk Gods, ergens als in een wazige spiegel heeft ze er weet van.

Amerikaanse sjamaan

Emaho, een Amerikaanse sjamaan, die ik twee weken geleden ontmoette, zegt het zo: “Heb genoeg vertrouwen dat er goedheid is achter alle vreselijke dingen die gebeuren in het leven. Heb genoeg vertrouwen totdat genade je leven binnenwandelt. Want dat is waar vertrouwen goed voor is: om ons te helpen totdat onze onwetendheid is verbrijzeld.”

Vertrouwen helpt ons dus om de vreselijkste dingen vol te houden totdat we het echt zien: dat het leven goed is, uiteindelijk ten diepste goed. Om dat te kunnen zien en ervaren – totdat je dat helemaal ziet, totdat je het Koninkrijk van God ziet – daar heb je hoop en vertrouwen voor nodig.

Ik moest bij het maken van deze overweging steeds aan Ton denken, die in het Groene Licht van vorige keer schreef dat hij niet naar de Duif komt voor God: hij kan niet in God geloven want er is zoveel onterechte ellende. Er is ook ellende, ja. Laten we niet hopen op een wonder, op gezondheid, op rijkdom. Laten we beseffen dat het bestaan gebroken is, van pijn, verval en verlies doordeesemd. Terwijl we dromen van een leven zonder pijn, van een leven dat de moeite waard is, van een Koninkrijk Gods op aarde zullen wij ons ermee moeten verzoenen dat het leven niet zonder pijn is. Maar hoop doet leven, laat die hoop niet varen. Onze hoop op het Koninkrijk Gods roept een vertrouwen in ons hart dat alle tranen zullen worden gewist, nu hier of ooit ergens.

Eerlijk over intenties

Moeten we dan stil vertrouwen en hopen op goedheid en ondertussen werkeloos afwachten of genade binnenloopt in ons leven? Nee, zo werkt het niet. Door te vertrouwen werken we ondertussen aan onszelf, de wijze vormt zichzelf, zegt de Boeddha in de eerste lezing. Hier ligt onze opdracht en onze religieuze roeping. Om terug te keren naar Rui's artikel: hiervoor ben ik bereid om pijn te lijden.

Wij worden wat wij denken. Besef wat je cynische gedachten zijn, je boze gedachten, je hebzuchtige. Sluit je denken aan op een zuivere intentie, intentie gericht op liefde. Zuivere intentie is belangrijker dan iets bereiken in het leven, dan geld en goed. Wees eerlijk over je intenties, laat je geest voortdurend paraat zijn, zegt Petrus; sla acht op iedere gedachte zegt de Boeddha; en heb genoeg vertrouwen totdat je verwarring breekt en je onwetendheid is verbrijzeld.

Ons resten geloof, hoop en liefde, zegt Paulus. Ik vertaal het zo: het grootste is de wijsheid van een vertrouwend hart.

Nodiging

Lieve mensen, laten we weer samenkomen in onze prachtige traditie van het delen van brood en wijn met elkaar. We delen met elkaar omdat we het leven willen delen met elkaar, omdat we elkaar nodig hebben om liefde waar te maken, om solidariteit waar te maken, en opdat ons hart te midden van de ellende kan opengaan. We zijn samen, we zijn onderdeel van een wereld van kwetsbare mensen die elkaar de hand kunnen toesteken.

We delen het brood en de wijn. Ontvang, gebroken als je bent door het leven, dit brood als hoop en deze wijn als vertrouwen dat er goedheid is in alles wat we meemaken.

Je bent welkom, altijd is iedereen welkom om te breken en te delen aan deze tafel.

(Blijf vertrouwen!)

Voorbeden

Laat ons bidden voor onszelf,
en iedereen die zoekt naar geloof, hoop en liefde in het leven.
Dat wij zachtheid en kracht in ons leven ontdekken
en het lef hebben om de weg naar het Koninkrijk van God te gaan.
Laat ons hart zijn bij de mensen die ons na staan,
en laat ons net zo veel liefde voelen voor wie we niet kennen.
Moge ons hart overlopen van mededogen en warmte.

Laat ons bidden voor mensen die ziek zijn of wanhopig,
mensen die angst hebben of in tergende onzekerheid leven,
Laat ons bidden voor alle mensen die lijden aan het leven,
dat zij de troost van onze Levende God
midden in de chaos van hun leven zullen ervaren. Amen

Zegenbede

Moge de Krachtige en Tedere dicht bij ons zijn de komende dagen
en alle dagen in ons verdere leven.

Moge zij onze ogen, onze oren en ons hart openen
opdat onze ogen zien, onze oren horen,
en ons hart antwoord kan geven,
onverschrokken, vol van geloof, hoop en liefde.
Moge ons diepste wezen, God in ons leven,
ons kracht en tederheid schenken en vrede,
Amen.